

فرا تحلیل رابطه سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش

هاجر زارعی

استادیار گروه علم اطلاعات و دانش شناسی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران. hajar_zarei@toniau.ac.ir

تاریخ دریافت: ۹۷/۳/۹ تاریخ پذیرش: ۹۷/۷/۲۷

چکیده

هدف: هدف این پژوهش فرا تحلیل رابطه سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش در مقالات پژوهشی منتشر شده در ایران است.

روش پژوهش: پژوهش حاضر از نوع کاربردی و به روش پیمایشی صورت گرفته است. جامعه هدف پژوهش، مقالات منتشر شده در نشریات علمی و پژوهشی و همایشی های بین المللی و ملی است که از نظر روش شناسی، فرضیه ها، سوالات پژوهش و شیوه تحلیل داده ها، ملاک های مورد نظر در فرا تحلیل را دارا بودند، بدین ترتیب ۶۳ مقاله شناسایی شد که از این تعداد ۲۷ مقاله که ویژگی های مورد نظر را داشتند وارد جامعه آماری گردید. روش تحلیل داده ها، فرا تحلیل با استفاده از نرم افزار CMA2 جهت سنجش اندازه اثر فرضیه ها است.

یافته ها: یافته های بدست آمده نشان داد در ابعاد سرمایه اجتماعی، بعد شناختی با ۰/۶۴۴، بعد ارتباطی ۰/۴۹۳، و بعد ساختاری ۰/۴۱۶ در مدیریت دانش اثر گذار هستند. در ابعاد مدیریت دانش بعد کسب دانش با ۰/۲۸۷، کمترین و بعد عامل فرهنگی با ۰/۹۳۵، بیشترین رابطه را با سرمایه اجتماعی دارد و بیشترین اثر را از آن پذیرفته است. در مجموع مقدار اندازه اثر سرمایه اجتماعی بر مدیریت دانش ۰/۶۴۵ است.

نتیجه گیری: نتایج پژوهش نشان می دهد که تمامی ابعاد سرمایه اجتماعی بر مدیریت دانش اثر گذار بوده، مقدار اثر هر یک از مولفه های سرمایه اجتماعی بر مدیریت دانش، و مقدار اثر سرمایه اجتماعی در هر یک از ابعاد مدیریت دانش متفاوت است.

کلید واژه: سرمایه اجتماعی، مدیریت دانش، فرا تحلیل

مقدمه

دانش بر اساس نظر فیلیس^۵ عبارتند از خلق دانش، کسب دانش، ثبت دانش، انتقال و کاربرد دانش. فرایند خلق دانش مستلزم تعامل، مشارکت، درگیری و فرایندی پویا است که از تعامل بین دانش ضمنی و آشکار در سطوح مختلف سازمان حاصل می شود. کسب دانش به مفهوم ایجاد محیطی به منظور هدایت دانش فردی در جهت اهداف سازمانی برای اشتراک، انتقال و تقابل دانش در میان اعضا است. ثبت دانش نیز به مفهوم مراقبت و محافظت از دانش سازمان است که شامل سه مرحله انتخاب، ذخیره و روزآمد کردن است که از طریق کدگذاری دانش سازمانی امکان پذیر می باشد. انتقال دانش هم اشاعه دانش و هم جذب را شامل می شود. (ارجلو، فرشید پور، و قائم مقامی ۱۳۹۱). هدف اصلی کاربرد دانش نیز افزایش اثر بخشی، بهره وری و سازگاری با تلاش های مدیریت دانش است تا ارزش افزوده بیشتری برای عملکرد کلی سازمان ایجاد شود (انواری، شهبانی ۱۳۸۸).

از دیدگاه سازمانی، ناهایت و گوشال^۶ سرمایه اجتماعی را به عنوان جمع منابع بالفعل و بالقوه موجود در درون، قابل دسترس از طریق و ناشی شده از شبکه روابط یک فرد یا یک واحد اجتماعی تعریف می کنند. در واقع سرمایه اجتماعی به پیوندها و ارتباطات میان اعضای یک شبکه به عنوان منبعی با ارزش اشاره دارد که با خلق هنجارها و اعتماد متقابل موجب تحقق اهداف اعضا می شود (الوانی، ناطق، و فراحی ۱۳۸۶). باول و گینتس^۷ (۲۰۰۲) اشاره می کنند سرمایه اجتماعی بر روی اعضای جامعه ای تمرکز می کند که به صورت مستقیم، مداوم و چند وجهی با یکدیگر تعامل دارند تا پتانسیل و فرصت هایی برای اعضای یک گروه ایجاد کنند که در پیگیری اهدافشان از آن بهرمنند گردند. از دیدگاه جامعه شناسی اقتصادی نوین، سرمایه اجتماعی یک منبع مشترک است که امکان دستیابی به نتایج بزرگ و کلان را مقدور می سازد و می تواند آن را از شبکه های اجتماعی دارای روابط ضعیف متمایز سازد. (وب^۸، ۲۰۰۸). همچنین سرمایه اجتماعی شامل توانایی های افراد برای کار کردن با یکدیگر با هدف

با وقوع انقلاب فناوری اطلاعات و پیشرفت سریع آن، الگوی رشد اقتصاد جهانی تغییر اساسی کرده است. در حال حاضر دانش به عنوان یک از مهم ترین منابع قرن ۲۱ به رسمیت شناخته شده و در حوزه مطالعات مدیریت مورد توجه قرار گرفته است (مک فیدن و کانللا^۱، ۲۰۰۴) و در جوامعی که به سمت اقتصاد دانش بنیان در حرکت هستند، مهم ترین عنصر برای ایجاد ارزش به شمار می رود. در واقع امروزه با توجه به شرایط رقابتی، دانش به عنوان با اهمیت ترین سرمایه، جایگزین سرمایه های مادی و فیزیکی شده است (دموری، منصور، طاهری دمنه، ۱۳۸۸). البته، هر چند بسیاری از سازمان ها دانش مربوط به محصولات خود، فرایندها، مدیریت و فناوری را دارند، با این حال، اغلب آنها نمی توانند بین دانش سازمانی خود و حداکثر به کارگیری آن رابطه برقرار کنند (کینگ، مارکس و مک کوی^۲، ۲۰۰۲). لذا سازمان هایی که امکان استفاده از دانش سازمانی خود را دارند دارای یک مزیت رقابتی نسبت به سایر سازمان ها هستند (هافمن، هلچرو شریف^۳، ۲۰۰۵). بنابراین چالشی که اکنون سازمان ها با آن مواجه هستند، تلاش در جهت به دست آوردن دانشی است که برتری رقابتی، قدرت خلاقیت، نوآوری و یادگیری سازمانی را در آن ها تقویت کرده و بر غنای دانش سازمانی بیافزاید. از این رو مدیریت دانش برای بسیاری از کشورهای پیشرفته، نماد رقابت و عامل دستیابی به قدرت و توسعه محسوب می شود، منبع اصلی در سازمان و یک موضوع کلیدی در این دوره از اقتصاد دانش به شمار می رود (چانگ و لاین^۴، ۲۰۱۵). سازمان های موجود در کشور ما مانند سازمان های دیگر کشورها بدون دانش نمی توانند خود را سامان دهند و به عنوان نظامی زنده و پویا به حیات خود ادامه دهند، در نتیجه نیازمند پیاده سازی برنامه های مدیریت دانش هستند. مطالعات نشان می دهد شرکت هایی که در زمینه مدیریت دانش اقدامی انجام نداده اند به لحاظ سرعت توسعه محصولات یا کسب مزیت برتری از سایرین عقب مانده اند (مهدیان راد، فضلی، ۱۳۹۰). مهمترین عناصر مدیریت

5. Filius

6. Nahapiet and Goshal

7. Bowles and Gintis

8. Webb

1. McFadyen and Cannella

2. King, Marks, and McCoy

3. Hoffman, Hoelscher, and Sherif

4. Chang and Lin

۱۳۸۵). اصطلاح فراتحلیل اولین بار توسط گلس^۲ در سال ۱۹۷۶ به کار برده شد (رضایان، ۱۳۸۵). اما ریشه تاریخی آن در غرب به قرن ۱۷ و در زمینه نجوم می رسد. با انجام طرح فراتحلیل هم تصویر جامع تری از وضع موجود، عوامل و پیامدهای آن حاصل خواهد شد و هم نقایص و کاستی‌های حوزه پژوهشی مشخص خواهد گردید. به علاوه کارگزاران حوزه سیاسی و برنامه‌ریزان سطوح کلان، بهتر می‌توانند از داده‌های موجود استفاده نمایند (سیاهپوش، ۱۳۸۷). فراتحلیل با مرور نظام‌مند منابع برای پیدا کردن، ارزشیابی، ترکیب و در صورت نیاز جمع بندی آماری به مقالاتی می‌پردازند که قبلاً پیرامون یک موضوع خاص به رشته تحریر درآمده‌اند. به طور کلی ضرورت استفاده از فراتحلیل را در چند مورد می‌توان بیان کرد: ۱. حجم زیاد و فزاینده تحقیقات و نیاز به تلخیص همراه با ترکیب آنها ۲. وجود ناسازگاری‌ها، تعارضات یا تناقضاتی در نتایج تحقیقات و ضرورت حل آنها ۳. تعیین اندازه کلی اثر متغیر مستقل بر متغیر وابسته بر اساس تحقیقات موجود در هر موضوع خاص ۴. تشخیص متغیرهای تعدیل کننده‌ای که رابطه بین متغیر مستقل و وابسته را تحت تأثیر قرار می‌دهد. ۵. تشخیص حوزه‌های پژوهشی مساله‌دار ۶. تشخیص حوزه‌های تحقیقاتی که محققان گذشته به آن پرداخته‌اند. (ایزانلو، حبیبی، ۱۳۹۰) مهم‌ترین مزیت مطالعات فراتحلیل این است که آنها با ادغام کردن نتایج مطالعات مختلف قدرت مطالعه را در جهت یافتن نتایج معنی‌دار افزایش می‌دهند. (رضایان، ۱۳۸۵).

بنابراین با توجه به موارد یاد شده به نظر ضروری می‌رسد تا پژوهش‌های انجام شده در رابطه بین دو متغیر سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش مورد تحلیل قرار گیرد. انتشار نتایج آن می‌تواند موجب شناخت رابطه دو متغیر با یکدیگر شده و سازمان‌ها را در جهت کاربست و ضرورت توجه به آن‌ها آگاه سازد.

در رابطه سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش تاکنون پژوهش‌های زیادی در ایران و خارج از ایران صورت گرفته است، که هر کدام از آن پژوهش‌ها از منظر یا مولفه‌های خاصی از سرمایه اجتماعی و همچنین بر اساس نظریات و مدل‌های گوناگون مدیریت دانش به بررسی آنها پرداخته‌اند. در حوزه سرمایه

دستیابی به اهداف مشترک در گروه‌ها و سازمان‌ها است (فوکویاما^۱، ۲۰۰۱). ناهایت و کوشال معتقدند سرمایه اجتماعی یکی از قابلیت‌ها و دارایی‌های مهم سازمانی است که می‌تواند به سازمان‌ها در خلق و تسهیم دانش کمک بسیار نماید و برای آن‌ها در مقایسه با سازمان‌های دیگر مزیت سازمانی پایدار ایجاد کند (ضیایی، منوریان، و کاظمی کفرانی، ۱۳۹۰). با توجه به ماهیت فازی و چند جنبه‌ای سرمایه اجتماعی (عسگری، جوکار، فاتح و خلعتبری معظم، ۱۳۹۰) در منابع متعدد شاهد ادبیات، مدل‌ها و عناصر متعددی از سرمایه اجتماعی هستیم که بخش زیادی از این ادبیات و تعداد زیادی از این عناصر با یکدیگر همپوشانی دارند. در منابع متعدد، بیش از همه به مدل ناهایت و گوشال اشاره شده است که سرمایه اجتماعی را شامل سه بعد ارتباطی، ساختاری و شناختی می‌داند. بعد ارتباطی توصیف کننده نوعی روابط شخصی است که افراد به خاطر سابقه تعاملاتشان با یکدیگر دارند. این بعد در بردارنده میزان اعتماد متقابل میان اعضای یک واحد اجتماعی است (الوانی، ناطق و فراچی، ۱۳۸۶). بعد رابطه‌ای نیز شامل اعتماد، هنجارها، الزامات، انتظارات و هویت است و بعد ساختاری در بردارنده الگوهای ارتباطی میان اعضا یک گروه یا اجتماع است که شامل سه بعد پیوند شبکه (روابط شبکه‌ای) پیکربندی شبکه و ثبات شبکه (سازمان مناسب) است (بردبار و زارعی، ۱۳۹۲).

در دهه اخیر پژوهش‌های گوناگونی در هر دو حوزه سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش از جنبه‌های مختلف در دنیا و خصوصاً در ایران انجام شده است. نتیجه انجام پژوهش‌های متعدد در یک موضوع خاص سبب انباشت دانش می‌شود، هر چند انباشت دانشی که به مدد نتایج حاصل از پژوهش‌های علمی انجام می‌شود، ویژگی دانش بشری است و بحران در پژوهش نیز برآورنده علوم مختلف امروزی از جمله مدیریت دانش است. (نصرالهی، مختاری، و سیدین، ۱۳۹۲)، با این حال از سال ۱۹۸۰ به بعد این مساله موجب نگرانی دانشمندان شد که چگونه می‌توان نتایج پژوهش‌های انجام شده و نظریه‌های صورت بندی شده در یک حوزه را در عمل به کار برد (شوکتی احمدآباد و حسینی،

2. Glass

1. Fukuyama

اجتماعی، و یک مکانیزم متقابل بین ابعاد سرمایه اجتماعی دارد. در نهایت، نتایج آنان نشان داد که بین جنسیت و سرمایه اجتماعی در ایالات متحده و کشورهای دیگر، تفاوت معناداری وجود دارد. گیلبرت، کوئین، گودمن، باتلر و ولاس^۲ (۲۰۱۳) در پژوهشی به فراتحلیل سرمایه اجتماعی و سلامت پرداختند. پژوهشگران مطالعات واجد شرایط ارزیابی ارتباط دو متغیر سرمایه اجتماعی و سلامت که به گزارش علل مرگ و میر انجام شدند، را وارد پژوهش نمودند. نتایج پژوهش آنان رابطه سرمایه اجتماعی و افزایش شانس سلامتی را نشان داد.

در حوزه فراتحلیل مدیریت دانش ویلیان (۱۳۹۳) فراتحلیل عوامل اثرگذار بر استقرار مدیریت دانش در آموزش عالی را مورد مطالعه قرار داده است. یافته‌های پژوهش وی نشان داد که ساختار سازمانی، فرهنگ سازمانی، فناوری اطلاعات، منابع انسانی و رهبری بر استقرار مدیریت دانش در آموزش عالی تأثیر داشته و نقش آن‌ها معنی دار است. نتیجه فراتحلیل میرحیدری، عابدی، هویدا و سیادت (۱۳۹۱) در تأثیر فرهنگ سازمانی بر استقرار مدیریت دانش در سازمان‌های ایران نشان از اندازه تأثیر زیاد فرهنگ سازمانی بر استقرار مدیریت دانش داشت. پیشنهادهای مهم پژوهش آنان افزایش میزان سرمایه‌گذاری به منظور گسترش زیرساخت‌های فرهنگی سازمان است. سفیری و صدفی (۱۳۹۱) نیز به فراتحلیل جنسیت و سرمایه اجتماعی پرداختند. نتایج این فراتحلیل حاکی از همگونی داده‌ها و در عین حال پذیرش همبستگی قابل قبول بین جنسیت با سرمایه اجتماعی، همگونی داده‌ها و در عین حال پذیرش همبستگی قابل قبول بین جنسیت با اعتماد اجتماعی و ناهمگونی داده‌ها و در عین حال عدم پذیرش همبستگی قابل قبول بین جنسیت با مشارکت اجتماعی در تحقیقات یاد شده است. ربیعی و معالی (۱۳۸۸) به ارائه مدلی مفهومی جهت استقرار مدیریت دانش در سازمان‌های ایرانی و فراتحلیل آن پرداخته‌اند. نتایج نشان داد که نارسایی در زمینه فرهنگ موجب مقاومت کارکنان در مقابل اجرای طرح‌های مدیریت دانش و نیز عدم تسهیم دانش و مشارکت در تبادل اطلاعات می‌شود. نتایج و یافته‌های این تحقیق، الگویی در سه

اجتماعی ناطق پور و فیروز آبادی (۱۳۸۵) با مطالعه شکل‌گیری سرمایه اجتماعی و فراتحلیل عوامل مؤثر بر آن به این نتیجه رسیدند که متغیرهای سن، تحصیلات، تأهل، شاغل بودن و درآمد به جز با عنصر اعتماد با سایر عناصر سرمایه اجتماعی اعم از آگاهی و توجه به امور عمومی، اعتماد، مشارکت‌های رسمی و غیر رسمی رابطه مستقیم دارد. مردان در آگاهی و توجه به امور عمومی و مشارکت رسمی نقش بیشتری نسبت به زنان دارند و مشارکت غیررسمی زنان نسبت به مردان بیشتر است و در میزان اعتماد تفاوتی بین زن و مرد دیده نمی‌شود. پژوهش سیاهپوش (۱۳۸۷) در فراتحلیل مطالعات سرمایه اجتماعی نیز به این نتیجه رسید که در حوزه‌های گوناگون، وضعیت سرمایه اجتماعی یکسان نیست، در میان مولفه‌های سرمایه اجتماعی، میزان اعتماد به خانواده و نظام سیاسی و نیز میزان ارتباطات اجتماعی بالا است. در حوزه سیاسی، میزان اعتماد به نظام سیاسی بالا، میزان اعتماد به نهادهای سیاسی متوسط و میزان اعتماد به کنشگران سیاسی پایین بوده است. همچنین میزان مشارکت مردم در حوزه‌های گوناگون اجتماعی بسیار پایین است. مجموع یافته‌ها سیاهپوش نشان داد از نظر مردم میزان ارزش‌هایی مثل صداقت، امانتداری و گذشت در بین مردم پایین است و میزان رواج ضد ارزش‌هایی چون کلاهبرداری و چالپوسی بالا است. میزان دینداری، سطح تحصیلات، وضعیت طبقاتی و سن افراد از جمله مهم‌ترین عوامل مؤثر بر سرمایه اجتماعی بوده است. نازک تبار و ویسی (۱۳۸۷) در پژوهشی به تبیین ادبیات نظری و تجربی پیرامون سرمایه اجتماعی نظام خانواده و تأثیر آن بر تحصیل فرزندان پرداخته‌اند، فراتحلیل یافته‌های پژوهش‌های انجام گرفته آنان بیانگر این است که از بین ابعاد سرمایه اجتماعی؛ ارتباط با اقوام، خویشاوندان و همسایگان، ارتباط با اولیا و مربیان مدرسه و ارتباط‌های بیرون خانوادگی (میزان حضور در مراسم گروهی و مذهبی) با موفقیت تحصیلی رابطه مثبت و معنادار دارند. در خارج از ایران هانگ، ون دن برینک و گروت^۱ (۲۰۰۹) با هدف ارزیابی اثر آموزش بر اعتماد اجتماعی و مشارکت اجتماعی از ابعاد سرمایه اجتماعی به فراتحلیل رابطه آموزش با سرمایه اجتماعی پرداخته‌اند. فراتحلیل داده‌های آنان نشان از وجود یک اثر نسبی آموزش بر مشارکت

2. Gilbert, Quinn, Goodman, Butler & Wallace

1. Huang, Van den Brink, & Groot

روش پژوهش

پژوهش حاضر با نوع کاربردی و به روش پیمایشی و همبستگی مطالعات حوزه سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش را مورد تحلیل قرار می دهد. جامعه آماری این پژوهش مقالات منتشر شده در زمینه سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش که در نشریات علمی، سمینارها و همایش های داخل کشور ارائه شده می باشد که از لحاظ روش شناسی (روش تحقیق، جامعه آماری، حجم نمونه و روش نمونه گیری، ابزار اندازه گیری، روایی و پایایی ابزار اندازه گیری، فرضیه آماری، روش تحلیل آماری و صحیح بودن محاسبات آماری) شرایط لازم ورود به فراتحلیل را دارا هستند. به منظور شناسایی جامعه مورد مطالعه پایگاه های نشریات الکترونیکی فارسی زبان ایرانی نظیر بانک اطلاعات نشریات کشور (مگ ایران^۴)، ایران ژورنال، پرتال جامع علوم انسانی، پایگاه اطلاع رسانی جهاد^۵، پایگاه مجلات تخصصی نور (نور مگز) و محقق گوگل^۶ مورد بررسی قرار و منابع مرتبط با پایایی گردید. بدین ترتیب ۶۳ مقاله (به صورت تمام متن) ارائه شده در همایش ها و نشریات علمی شناسایی شدند. برای جستجوی پژوهش ها، منابع فارسی و تحقیقاتی انجام شده در ایران که ملاک های درون گنجی را دارا بوده اند، بررسی شدند. این ملاک ها عبارت هستند از:

الف. موضوع پژوهش رابطه سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش در سازمان ها باشد؛
 ب. بررسی در قالب یک پژوهش میدانی صورت گرفته باشد،
 ج. از ابزارهای معتبر و مقیاس های دقیق که روایی و پایایی کافی داشته باشند، استفاده شده باشد.
 این بررسی برای تمامی منبع مورد استفاده در فراتحلیل انجام شد و از این تعداد ۲۷ پژوهش که ملاک های ورودی را دارا بودند استفاده گردید. ابزار مورد استفاده در این پژوهش، چک لیست تحلیل محتوا است. برای گردآوری داده ها، چک لیست معرفی توسط قاضی طباطبایی، و دادهیر (۱۳۸۹) مورد استفاده قرار گرفت. روایی ابزار در کار محققان قبلی در تحقیقات متعدد استفاده شده و مورد تأیید متخصصان قرار گرفته است.

لایه بنیادین، در اختیار کلیه سازمان های ایرانی قرار داد تا زمینه ای برای بهره گیری از فرصت های دانشی سازمان و پیشبرد اثر بخشی آن به دست آید. مطالعه چن^۱ (۲۰۰۹) در نقش سرمایه اجتماعی (با سه مولفه اعتماد، دیدگاه افراد درباره اشتراک، و کنش متقابل اجتماعی) در پیشرفت سیستم های مدیریت دانش نشان داد مؤلفه های سرمایه اجتماعی تأثیر زیادی در توسعه سیستم های مدیریت دانش دارد. وان دن هوف و هیسمن^۲ (۲۰۰۹)، با مطالعه رابطه و تأثیر سرمایه اجتماعی و فناوری ارتباطات و اطلاعات بر فرایند اشتراک دانش به این نتیجه دست یافتند که سرمایه اجتماعی تأثیر مثبت و معناداری بر فرایند اشتراک دانش دارد، به طوری که با حمایت ساختار سازمانی مناسب و فراهم کردن زیرساخت های فناوری و ارتباطات می توان زمینه گسترش سرمایه اجتماعی و به دنبال آن اشتراک دانش در سازمان ها را افزایش داد. میننگ^۳ (۲۰۱۰) در پژوهشی به مرور سیستماتیک ادبیات پژوهش سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش پرداخته است. نتایج پژوهش وی نشان داد که سرمایه اجتماعی به عنوان یک عامل درونی در مدیریت دانش پژوهشگران محسوب می شود و موضوع سرمایه اجتماعی برای اهداف مدیریت دانش قابل توجه است و می تواند به عنوان یک مکمل برای سرمایه انسانی و یا سرمایه فکری محسوب شود.

بر این اساس هدف اصلی این پژوهش شناسایی مقالات و تشخیص روش انجام پژوهش های صورت گرفته و نتایج حاصل از آن با روش فراتحلیل در ایران است و دو سوال اساسی زیر نیز برای آن مطرح است:

۱. اندازه تغییر پذیری موجود در نتایج مطالعات و پژوهش های انجام شده در رابطه سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش شامل چگونه است؟
۲. مقدار اندازه اثر سرمایه اجتماعی در مدیریت دانش در کشور کدام است؟

4. Magiran

5. SID

6. Google scholar

1. Chen

2. Van den Hooff and Huysman

3. Manning

پیچیده پردازش آماری است که داده‌ها را براساس روش فراتحلیل مورد پردازش قرار می‌دهد.

یافته ها

یافته ها نشان داد در تمامی مقالات از دو پرسشنامه سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش استفاده شده است. در ۱۷ مقاله پرسشنامه‌های سرمایه اجتماعی بر اساس مدل ناهایت و گوشال (با سه بعد سرمایه شناختی، سرمایه ساختاری و سرمایه ارتباطی) و در ۹ مقاله در مدیریت دانش بر اساس ۵ بعد سرمایه اجتماعی (خلق دانش، کسب دانش، انتقال دانش، کاربرد دانش، ثبت دانش) صورت گرفته است. روش انتخاب جامعه در ۲ مورد به روش سرشماری و در ۱۵ مورد به روش نمونه گیری تصادفی می‌باشد. جامعه مورد مطالعه ۳ مورد اداره آموزش و پرورش، ۵ مورد دانشگاهها، ۴ مورد در حوزه پزشکی و سلامت، ۳ مورد در حوزه ورزش، در سایر سازمانها هر یک به تعداد یک مورد بررسی صورت گرفته است. روش تجزیه و تحلیل داده ها در بیشتر موارد ضریب همبستگی پیرسون است. علاوه بر موارد فوق توزیع فراوانی مقالات منتشر شده مقطع و رشته تحصیلی نویسندگان مقالات در جدول شماره ۱ آمده است.

عناصر اصلی چک لیست مربوطه که جامعه پژوهش توسط آن مورد تحلیل قرار گرفت عبارتند از:

- ۱- بررسی شناسنامه‌ای اثر
 - ۲- بررسی مولفه‌های کمی اسناد
 - ۳- بررسی اثر از لحاظ اطلاعات کیفی اثر
 - ۴- بررسی اثر از لحاظ کیفیت روش شناختی
- برای تحلیل داده‌های حاصل از چک لیست و پاسخ متناسب به سوالات پژوهش و آزمون فرضیه، از روش‌های آمار توصیفی با استفاده از جداول فراوانی استفاده شده است. بخش استنباطی نیز با استفاده از روش فراتحلیل به محاسبه حجم اثر و ترکیب آنها پژوهش‌ها را مورد بررسی و تجزیه تحلیل قرارداد. در روش برآورد اندازه اثر، فراتحلیل گران با داشتن مقادیر میانگین، واریانس و انحراف معیار گروهها قادر به محاسبه اندازه اثر هستند، اما رایجترین شاخص‌ها، I^2 و d هستند که اغلب I^2 را برای مطالعات همبستگی به کار می‌برند (میرحیدری، عابدی، هویدا و سیادت، ۱۳۹۱). تمامی این مراحل با استفاده از نرم‌افزارهای Excel و CMA2 انجام پذیرفت. برنامه CMA یک برنامه

جدول ۱. توزیع فراوانی سال انتشار آثار، مقطع و رشته تحصیلی نویسندگان مقالات

رشته تحصیلی نویسندگان		مقطع تحصیلی نویسندگان		سال انتشار آثار	
فراوانی	رشته	فراوانی	مقطع	فراوانی	سال
۲	تربیت بدنی	۷	دانشجوی دکترا	۱	۱۳۸۶
۳	علم اطلاعات و دانش شناسی	۹	دانشجوی کارشناسی ارشد	۲	۱۳۸۹
۱	تکنولوژی آموزشی	۱۷	دکتری	۴	۱۳۹۰
۲	حسابداری	۱	کارشناس	۱	۱۳۹۱
۱	علوم اقتصادی	۱۸	کارشناسی ارشد	۸	۱۳۹۲
۱	علوم تربیتی	۱۷	نامشخص	۶	۱۳۹۳
۱۱	مدیریت	۶۹	تعداد کل نویسندگان	۵	۱۳۹۴
۱	مدیریت اجرایی			۲۷	کل
۴	مدیریت آموزشی				
۱	مدیریت بازرگانی				
۲	مدیریت بحران				
۱۳	مدیریت دولتی				
۲	مدیریت صنعتی				
۲۷	نامشخص				

کارشناسی ارشد هستند. اغلب نویسندگان نیز در رشته تحصیلی مدیریت و شاخه‌های آن تحصیل کرده‌اند. علاوه بر تحلیل‌های مربوط به مشخصات کلی آثار و نویسندگان آنها در خصوص رابطه سرمایه اجتماعی با ابعاد سه گانه آن و مدیریت دانش و ابعاد آن تحلیل‌های زیر صورت گرفته شده است.

همانگونه که در جدول شماره ۱ مشاهده می‌شود، سال انتشار آثار منتشر شده بین سالهای ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۴ می‌باشد. هر چه به سالهای جدید نزدیکتر می‌شویم تعداد آثار بیشتر است. در خصوص مقطع تحصیلی نویسندگان، بیشترین تعداد دارای مقطع

جدول ۲. حجم اثر ابعاد سه گانه سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش

ردیف	فرضیه	فراوانی	حداقل و حداکثر رابطه دو متغیر	حجم اثر متوسط	سطح معنی داری حجم اثر متوسط
۱	بعد ارتباطی سرمایه اجتماعی با مدیریت دانش	۱۷	۰/۱۲۶ تا ۰/۸۰۱	۰/۴۹۳	/۰۰۰
۲	بعد شناختی سرمایه اجتماعی با مدیریت دانش	۱۷	۰/۲۵۹ تا ۰/۸۹	۰/۶۴۴	
۳	بعد ساختاری سرمایه اجتماعی با مدیریت دانش	۱۷	۰/۲۲۵ تا ۰/۷۲۵	۰/۴۱۶	

متوسط برای این فرضیه ۰/۴۱۶ با سطح معنی داری ۰/۰۰۰ است. در بعد شناختی سرمایه اجتماعی همبستگی بین این دو متغیر بین ۰/۲۵۹ تا ۰/۸۹ گزارش شده است. حجم اثر متوسط برای این فرضیه ۰/۶۴۴ با سطح معنی داری ۰/۰۰۰ است. بنابراین می‌توان گفت بین ابعاد سه گانه سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش رابطه معنی داری وجود دارد.

داده‌های جدول ۲ رابطه بین هر یک از ابعاد سه گانه سرمایه اجتماعی با مدیریت دانش که در ۱۷ مقاله مورد بررسی قرار گرفته‌اند را نشان می‌دهد. همبستگی بین این دو متغیر در بعد ارتباطی سرمایه اجتماعی بین ۰/۱۲۶ تا ۰/۸۰۱ گزارش شده است. حجم اثر متوسط برای این فرضیه ۰/۴۹۳ با سطح معنی داری ۰/۰۰۰ است. در بعد ساختاری سرمایه اجتماعی همبستگی بین این دو متغیر بین ۰/۲۲۵ تا ۰/۷۲۴ گزارش شده است. حجم اثر

جدول ۳. حجم اثر سرمایه اجتماعی و ابعاد نه گانه مدیریت دانش

ردیف	فرضیه	فراوانی	حداقل و حداکثر رابطه دو متغیر	حجم اثر متوسط	سطح معنی داری حجم اثر متوسط
۱	سرمایه اجتماعی و عامل زیرساخت سازمانی	۳	۰/۶۹ تا ۰/۶۱	۰/۶۶۷	/۰۰۰
۲	سرمایه اجتماعی و عامل محتوای تغییر	۳	۰/۷۳ تا ۰/۳۹	۰/۶۵۲	
۳	سرمایه اجتماعی و عامل پشتیبانی از تغییر	۳	۰/۷۱ تا ۰/۵۸	۰/۶۴۵	
۴	سرمایه اجتماعی و عامل ساختار سازمانی	۳	۰/۷ تا ۰/۱۱	۰/۵۲۸	
۵	سرمایه اجتماعی و آمادگی سازمانی	۴	۰/۹۴ تا ۰/۳۶	۰/۸۵۶	
۶	سرمایه اجتماعی و عامل فرهنگی	۴	۰/۷۵ تا ۰/۹۶	۰/۹۳۵	
۷	سرمایه اجتماعی و کسب دانش	۹	۰/۶۸ تا ۰/۰۷	۰/۲۸۷	
۸	سرمایه اجتماعی و خلق دانش	۹	۰/۶۶ تا ۰/۱۶	۰/۴۲۴	
۹	سرمایه اجتماعی و ثبت دانش	۹	۰/۵۷ تا ۰/۰۴	۰/۲۸۹	
۱۰	سرمایه اجتماعی و انتقال دانش	۹	۰/۸۱ تا ۰/۳۲	۰/۴۷۷	
۱۱	سرمایه اجتماعی و کاربرد دانش	۹	۰/۴۸ تا ۰/۱۳	۰/۴۸۱	

عامل پشتیبانی از تغییر، عامل ساختار سازمانی و عامل زیرساخت سازمانی در جدول شماره ۳ نشان داده شده است. همانگونه که در جدول نشان داده شده است حجم اثر سرمایه اجتماعی و عامل فرهنگی (۰/۹۳۶) بیشترین رابطه و با ثبت دانش (۰/۲۸۹) کمترین رابطه را داشته است.

رابطه بین سرمایه اجتماعی و هر یک از زیرساخت‌های کسب دانش، خلق دانش و کاربرد دانش، ثبت و انتقال (از زیرمقیاس‌های مدیریت دانش) در ۹ مقاله بررسی شده است. رابطه بین سرمایه اجتماعی و هر یک از زیرمقیاس‌های سازه آمادگی سازمان برای مدیریت دانش و عامل فرهنگی در ۴ مقاله و عامل محتوای تغییر،

جدول ۴. حجم اثر سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش

نتیجه آزمون	تعداد نمونه	حجم اثر متوسط	سطح معنی داری حجم اثر متوسط
۱	۲۹۶	۰/۶۴۵	۰/۰۰۰
۲	۹۳		
۳	۳۲۵		
۴	۲۹۰		
۵	۸۲		
۶	۱۵۰		
۷	۹۶		
۸	۳۰۲		
۹	۱۲۲		
۱۰	۱۴۰		
۱۱	۱۷۱		
۱۲	۱۰۴		
۱۳	۱۰۸		
۱۴	۳۸		
۱۵	۴۰		
۱۶	۱۴۰		
۱۷	۴۵		

خروجی مقالات منتشر شده، ۲۷ مقاله شرایط ورود فراتحلیل را پیدا کردند. نتایج نشان داد بیشترین پژوهش در موضوع سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش در رشته مدیریت و پس از آن در حوزه علم اطلاعات و دانش شناسی، علوم تربیتی، تربیت بدنی، حسابداری و علوم اقتصادی صورت گرفته است. در مجموع از ۲۷ مقاله وارد شده در فراتحلیل ۱۷ مقاله نتایج کلی رابطه سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش را نشان دادند و سایر مقالات رابطه هر یک از مولفه‌های سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش را بررسی نمودند، هر چند گمان می‌رود در تمامی پژوهش‌ها قطعاً یک نتیجه کلی نیز استخراج شده اما به دلیل اینکه مبنای کار این پژوهش نتایج منتشره در مقالات بوده، بنابراین آنها مورد استناد

سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش به صورت یک سازه کلی در ۱۷ مقاله مورد بررسی قرار گرفته و رابطه بین این دو سازه در مقالات مذکور بررسی شده است. همبستگی این دو متغیر بین ۰/۲۷۶ تا ۰/۹۰۴ و حجم اثر متوسط برای این فرضیه ۰/۶۴۵ با سطح معنی داری ۰/۰۰۰ است. بنابراین می‌توان گفت بین این دو متغیر رابطه معنی داری وجود دارد.

بحث و نتیجه گیری

یافته‌های این مطالعه حاکی از آن است که از مجموع پژوهش‌های بازایی شده در مرحله اول به دلیل تفاوت در نوع پژوهش و خصوصاً روش‌شناسی و گاهی عدم وجود بعضی از تحلیل‌ها در

اجتماعی و خلق دانش و رابطه بین مدیریت دانش و بعد ساختاری سرمایه اجتماعی.

گروه سوم فرضیه‌هایی هستند که در آنها اندازه اثر بیشتر از ۰/۵ است. وجود رابطه بررسی شده در این فرضیه‌ها بسیار قابل اتکا است. به عبارت دیگر در صورتی که در تحقیقات مشابه با تحقیقاتی که در این مطالعه مورد بررسی قرار گرفته است، بار دیگر رابطه موجود در این فرضیه‌ها بررسی شود به احتمال بسیار زیاد باز هم این رابطه مورد تایید قرار می‌گیرد. در این تحقیق ۸ فرضیه در این گروه قرار گرفته است که عبارتند از رابطه بین سرمایه اجتماعی و عامل فرهنگی، رابطه بین سرمایه اجتماعی و آمادگی سازمان برای مدیریت دانش، رابطه بین سرمایه اجتماعی و عامل زیرساخت سازمانی، رابطه بین سرمایه اجتماعی و عامل محتوای تغییر، رابطه بین سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش، رابطه بین سرمایه اجتماعی و عامل پشتیبانی از تغییر، رابطه بین مدیریت دانش و بعد شناختی سرمایه اجتماعی.

بنابراین می‌توان گفت از همه فرضیه‌ها مرتبط با سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش که در تحقیقات مختلف مورد مطالعه قرار گرفته است، ۱۳/۳ درصد فرضیه‌ها دارای اندازه اثر ضعیف، ۳۳/۳ درصد فرضیه‌ها دارای اندازه اثر متوسط، و ۵۳/۴ درصد فرضیه‌ها نیز دارای اندازه اثر بزرگ هستند. نتایج کار فراتحلیل نشان داد بین سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش در تمامی پژوهش‌های مورد مطالعه که در حوزه‌های مختلف نظیر آموزش و پرورش، اعضا و کارکنان دانشگاهها، سازمان‌های خدماتی و حوزه اداری، کارکنان صنایع رابطه معناداری وجود دارد، هر چند ضریب تأثیر سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش در پژوهش‌های مورد مطالعه، متفاوت است. همبستگی دو متغیر بین ۰/۱۲۶ تا ۰/۸۰۱ (همبستگی تا شدید) وجود دارد. نتایج فراتحلیل سیاهپوس (۱۳۸۷) نیز نشان داد که میزان ارزش هر یک از مولفه‌های سرمایه اجتماعی در مردم متفاوت است. نتایج مطالعه ناطق‌پور و فیروز آبادی (۱۳۸۵) نیز نشان از آن دارد که عوامل موثر بر سرمایه اجتماعی نظیر سن، تحصیلات، شاغل بودن و درآمد نیز متفاوت هستند، لذا می‌تواند نتیجه گرفت که قطعا میزان تأثیر آن نیز در مدیریت دانش می‌تواند متفاوت باشد. در

قرار نگرفتند. در نهایت بررسی مقالات نشان داد که ابزار کار تمامی این ۲۷ مقاله پرسشنامه بوده و اغلب آنها از دو پرسشنامه سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش استفاده کرده‌اند. در مواردی که پرسشنامه‌ها به صورت جداگانه تهیه نشده اما دو متغیر کاملا در پرسشنامه‌ها از هم جدا شده‌اند و هر کدام از پرسشنامه‌ها بر اساس مدل یا نظریه‌ای خاصی طراحی شده است. نتایج بررسی پرسشنامه سرمایه اجتماعی نشان داد که اغلب پژوهشگران (۱۷ مورد از ۲۷ مقاله) از مدل سه بعدی ناهایت و گوشال استفاده نمودند، این مسئله می‌تواند منجر به شناسایی مهمترین ابعاد سرمایه اجتماعی شامل بعد ساختاری، رابطه‌ای و شناختی شود. در پرسشنامه مدیریت دانش اما پژوهشگران از دسته‌بندی و مدل‌های گوناگون استفاده نمودند، مدل فیلیپس بیش از همه البته در ۹ مقاله از ۲۷ مقاله مورد استفاده قرار گرفت. در خصوص نویسندگان مقالات نتایج نشان دهنده آن است که اغلب پژوهشگران دارای مدرک کارشناسی ارشد و دکترا هستند، در زمینه تاریخ انتشار مقالات نتایج حاکی از آن است که در سال‌های اخیر تعداد پژوهش‌ها بیشتر شده، خصوصا در سال ۱۳۹۲ که یک جهش در تولید مقالات را نشان می‌دهد.

در پاسخ به سوال اول پژوهش در خصوص «اندازه تغییر پذیری موجود در نتایج مطالعات سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش» با توجه به موارد اشاره شده می‌توان فرضیه‌های مختلف را بر اساس دسته‌بندی مربوط به فراتحلیل، به سه دسته تقسیم کرد. در دسته اول مطالعاتی قرار می‌گیرند که اندازه اثر آنها کمتر از ۰/۳ است. این گروه از فرضیه‌ها رابطه ضعیفی را نشان می‌دهند و امکان اینکه در تحقیقات مشابه، وجود رابطه مربوط به این فرضیه‌ها رد شود، زیاد است. در این تحقیق تنها دو فرضیه در این دسته قرار دارد که عبارتند از رابطه سرمایه اجتماعی با ثبت دانش و کسب دانش.

گروه دوم، فرضیه‌هایی هستند که اندازه اثر آنها بین ۰/۳ تا ۰/۵ است. رابطه بررسی شده در این فرضیه‌ها بیشتر از گروه اول قابل اعتماد است. در این تحقیق ۵ فرضیه در این گروه قرار گرفته است که عبارتند از رابطه بین مدیریت دانش و بعد ارتباطی سرمایه اجتماعی، رابطه بین سرمایه اجتماعی و کاربرد دانش، رابطه بین سرمایه اجتماعی و انتقال دانش، رابطه بین سرمایه

سازمانی دارای ارزشهایی نظیر شفافیت، اعتماد و اشتراک دانش باشد، مدیریت دانش را بهتر اجرا می‌کند، در مقابل اگر در سازمانی فرهنگ خلق و اشتراک دانش وجود نداشته باشد پیاده سازی مدیریت دانش دشوار خواهد بود و فرایند تغییر در چنین سازمانی بسیار کند خواهد بود (دانش فرد، ۱۳۸۹). نتایج این پژوهش نشان داد کمترین اثر سرمایه اجتماعی بر بعد ثبت و کسب دانش است. قطعاً بعد اجتماعی عامل فرهنگی و آمادگی سازمانی بیش از بعد اجتماعی ثبت دانش است.

بنابراین و با نتایج بدست آمده پیشنهاد می‌شود به تقویت سرمایه اجتماعی جهت حمایت از مدیریت دانش در سازمانها تلاش شود، خصوصاً در ابعادی از سرمایه اجتماعی که مدیریت دانش را تحت تأثیر شدید قرار می‌دهد. بنابراین پیشنهاد می‌شود سازمان‌ها به تعاملات اثر بخش در بین کارکنان توجه نمایند و شرایط آن را فراهم آوردند. در بعد رابطه‌ای، ضروری به نظر می‌رسد سازمان‌ها به اعتماد سازی در بین کارکنان و آموزش ارتباطات اثر بخش پرداخته و موانع ارتباطی و تعاملی را شناسایی و رفع سازند. در بعد ساختاری، ایجاد و توسعه همکاری از طریق انجام کارهای گروهی و تیمی، ایجاد مکان‌هایی برای گفتگو و تبادل نظر، ایجاد جلسات بحث و گفتگو، حمایت از تعاون و جمع‌گرایی جهت ارتقای سرمایه اجتماعی پیشنهاد می‌شود. در بعد شناختی نیز تقویت گروههای اجتماعی، حمایت عاطفی و اجتماعی سازمان و مدیران از اعضای سازمان به اولویت‌های مورد توجه سازمان بدل گردد.

تشکر و قدردانی

پژوهشگر از دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن برای حمایت در انجام این پژوهش تشکر و قدردانی می‌نماید.

منابع

ابیلی، خ؛ زارع خلیلی، م. (۱۳۹۲). رابطه بین سرمایه اجتماعی سازمانی با مدیریت دانش در یک شرکت بیمه دولتی. *پژوهشنامه بیمه*، ۲۸(۲)، ۱۲۹-۱۵.

ارجلو، آ؛ فرشید پور، ع؛ قائم مقامی، م. (۱۳۹۱). بررسی رابطه بین ابعاد سرمایه اجتماعی و مولفه‌های مدیریت دانش، پژوهش موردی در شعب بانک ملی اراک. *اولین همایش ملی بررسی*

متغیرهای متفاوت موجود در جامعه می‌توانند به صورت زنجیروار در دیگر اثرگذار باشند.

در پاسخ به سوال دوم پژوهش در خصوص «مقدار اندازه اثر سرمایه اجتماعی در مدیریت دانش» می‌تواند به طور دقیق اشاره نمود که سرمایه اجتماعی بر مدیریت دانش اثرگذار است. همبستگی بین این دو متغیر ۰/۲۷۶ تا ۰/۹۰۴ و حجم اثر متوسط برای این فرضیه ۰/۶۴۵ می‌باشد. نتایج پژوهش چن (۲۰۰۹) نیز نشان داد که مولفه‌های سرمایه اجتماعی تأثیر زیادی بر سیستم‌های مدیریت دانش دارد. نتایج پژوهش مانینگ (۲۰۱۰) نیز حاکی از آن است که سرمایه اجتماعی به عنوان یک عامل درونی در مدیریت دانش پژوهشگران محسوب می‌شود، و تأثیر سرمایه اجتماعی برای رسیده به اهداف مدیریت دانش قابل توجه است. در واقع سرمایه اجتماعی به طور فزاینده‌ای برای افراد و سازمان می‌تواند مهم تلقی شود و با مجموعه‌ای از ویژگی‌های منحصر به فرد همراه است (والتر، استفن و استامف^۱، ۲۰۰۳).

سرمایه اجتماعی می‌تواند توانایی سازمان برای اداره دانش را افزایش دهد زیرا ظرفیت‌هایی را برای ایجاد تنوع در کارها ایجاد می‌کند. (ناهاپیت و گوشال، ۱۹۹۸). وجود سرمایه اجتماعی می‌تواند جذب دانش، تهیه و تدوین دانش و انتقال آن را افزایش دهد. همچنین به فرایندهای مدیریت دانش با ترکیب و تبادل منابع، تشویق رفتارهای تعاونی و فعالیتهای جمعی اثر بخش کمک می‌کند و بدین ترتیب بهره‌وری را افزایش می‌دهد (ابیلی و زارع خلیلی، ۱۳۹۲). علاوه بر این اکتساب، خلق و به کارگیری دانش اساساً فرایندهای اجتماعی است و این اقدامات خود اساسی برای به کارگیری مدیریت دانش در سازمان‌ها است. حضور سرمایه اجتماعی همچنین می‌تواند ضبط و تدوین دانش و انتقال آن را افزایش دهد (هافمن، هلچر و شریف، ۲۰۰۵).

نتایج دیگر حاکی از آن است که به ترتیب بعد شناختی، ارتباطی و در نهایت بعد ساختاری سرمایه اجتماعی بیشترین اثر را مدیریت دانش دارند. در بین ابعاد مدیریت دانش نیز سرمایه اجتماعی بیشترین اثر را در عامل فرهنگی، سپس آمادگی سازمانی گذاشته است. ارزشهای سازمان در ایجاد فرهنگ مدیریت دانش سهم بزرگی را ایفا می‌کنند. بدیهی است اگر

¹. Walter, Stephen, and Stumpf

ضیایی، م. ص؛ منوریان، ع؛ کاظمی کفرانی، ا. (۱۳۹۰). بررسی رابطه سرمایه اجتماعی با میزان آمادگی سازمانی برای استقرار مطالعه شرکت فولاد ساز ایرانی. مدیریت دولتی، ۳(۸)، ۱۷۹-۱۹۸.

قاضی طباطبایی، م؛ و دادهیر، ا.ع. (۱۳۸۹). *فرا تحلیل در پژوهش های اجتماعی و رفتاری*. تهران: جامعه شناسان، ۱۳۸۹.

عسگری، ن؛ جوکار، ع؛ محمدی فاتح، ا؛ خلعتبری معظم، م. (۱۳۹۰). نقش سرمایه اجتماعی در تسهیل اقدامات مدیریت دانش. *فصلنامه علمی- پژوهشی مدیریت نظامی*، ۱۱(۴۳)، ۱۶۵-۱۸۸.

مهیدیان راد، ا؛ فضل، ص. (۱۳۹۰). بررسی تأثیر سرمایه اجتماعی در توسعه مدیریت دانش (مطالعه موردی: سازمان امور مالیاتی کشور). *پژوهشنامه مالیات*، ۱(۶۰)، ۲۹۱-۳۲۱.

میر حیدری، ا؛ عابدی، ا؛ هویدا، ر؛ سیادت، ر. (۱۳۹۱). *فرا تحلیل تأثیر فرهنگ سازمانی بر استقرار مدیریت دانش در سازمان های ایران*. *رویکردهای نوین آموزشی*، ۷(۲)، ۷۷-۹۶.

نازک تبار، ح؛ ویسی، ر. (۱۳۸۷). واکاوی رابطه سرمایه اجتماعی با تحصیل فرزندان. *فرآیند مدیریت و توسعه*، ۶۸ و ۶۹، ۱۲۳-۱۴۹.

ناطق پور، م.ج؛ فیروز آبادی، ا. (۱۳۸۵). شکل گیری سرمایه اجتماعی و فرا تحلیل عوامل موثر بر آن. *مطالعات جامعه شناسی*، ۲۸، ۱۶۰-۱۹۰.

نصراللهی، ن؛ مختاری، ح؛ سیدین، م.س. (۱۳۹۲). *فرا تحلیل: رویکردی به تلفیق و ارزشیابی پژوهش های علم اطلاعات و دانش شناسی*. *پردازش و مدیریت اطلاعات*، ۲۹(۲)، ۲۹۳-۳۱۶.

ولیان، س. (۱۳۹۳). *فرا تحلیل عوامل اثرگذار بر استقرار مدیریت دانش در آموزش عالی*. پایان نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع رسانی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل. (چکیده پایان نامه از ایرانداک)

Bowles, S. and Gintis, H. (2002). Social capital and community governance. *The Economic Journal*, 112(483), 419-436.

Chang, C. L. H., & Lin, T. C. (2015). The role of organizational culture in the knowledge management process. *Journal of Knowledge management*, 19(3), 433-455. doi: 10.1108/JKM-08-2014-0353

Chen, Irene Y. (2009). Social Capita, IT Capability, And The Success of Knowledge Management Systems. *Knowledge Management & E-Learning: An International Journal*, 1(1), 39-50.

Fukuyama, F. 2001. Social capital, civil society and development. *Third World Quarterly*, 22(1), 7_20

راهکارهای ارتقا مباحث مدیریت، حسابداری و مهندسی صنایع در سازمان ها، کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان.

الوانی، م؛ ناطق، ت؛ مهدی فراچی، م. (۱۳۸۶). نقش سرمایه اجتماعی در توسعه مدیریت دانش سازمانی. *فصلنامه مدیریت ایران*، ۲(۵)، ۳۵-۷۰.

انواری، ع.ا؛ شهانی، ب. (۱۳۸۸). مدیریت دانش و سازمان یادگیرنده: تحلیلی بر نقش مستند سازی دانش و تجربه. *مدیریت فناوری اطلاعات*، ۱(۲)، ۱۸-۳.

ایزنلو، ب؛ حبیبی، م. (۱۳۹۰). کاربرد فرا تحلیل در تحقیقات علوم اجتماعی و رفتاری: مروری بر مزایا، تنگناها و روش شناسی. *تحقیقات علوم رفتاری*، ۹(۱)، ۷۰-۸۲.

بردبار، غ؛ زارعی، م. (۱۳۹۲). بررسی تأثیر سرمایه اجتماعی سازمانی بر ارتقای سطح مدیریت دانش در سازمان بهزیستی استان یزد. *علوم اجتماعی: جامعه شناسی کاربردی*، ۲۴(۴)، ۲۴۴-۲۲۷.

دانش فرد، ک. (۱۳۸۹). بررسی رابطه فرهنگ سازمانی و استقرار مدیریت دانش (مطالعه موردی شرکت توزیع برق شمال شرق تهران، *فصلنامه (پژوهشگر) فصلنامه مدیریت*، ۷(۱۷)، ۱-۱۰.

دموری، د؛ منصور، ح؛ طاهری دمنه، م. (۱۳۸۸). بررسی ارتباط مدیریت دانش با سرمایه اجتماعی در دانشگاه اسلامی (از دیدگاه اعضای هیأت علمی دانشگاه یزد). *مدیریت در دانشگاه اسلامی*، ۱۳(۱)، ۴۴-۶۴.

ربیعی، ع؛ معالی، م. (۱۳۸۸). ارائه مدلی مفهومی جهت استقرار مدیریت دانش در سازمان های ایرانی (مطالعه موردی شرکت پالایش نفت تهران و فرا تحلیل در چند سازمان ایرانی). *فصلنامه مدیریت و منابع انسانی در شرکت نفت*، ۳(۹)، ۷۷-۱۰۲.

رضائیان، محسن. ۱۳۸۵. *Meta-Analyses* واره نامه توصیفی فرا تحلیل. *مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی* ۶(۲). ۱۴۸-۱۵۰.

سفیری، خ؛ صدقی، ذ. (۱۳۹۱). *فرا تحلیل مطالعات و تحقیقات جنسیت و سرمایه اجتماعی*. *جامعه شناسی کاربردی*، ۲۳(۴).

سیاهپوش، ا. (۱۳۸۷). *فرا تحلیل سرمایه اجتماعی در ایران*. راهبرد فرهنگ، ۱(۳)، ۹۹-۱۲۴.

شوکتی احمد آباد، م؛ حسینی، پ. (۱۳۸۵). *فرا تحلیل چیست؟ فصلنامه علمی دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه بیرجند*، ۳(۴-۳)، ۱۵-۲۰.

- purposes. *Journal of Knowledge Management*, 14(1).
- McFadyen, M. A., & Cannella, A. A. (2004). Social capital and knowledge creation: Diminishing returns of the number and strength of exchange relationships. *Academy of management Journal*, 47(5), 735-746.
- Nahapiet, J. and Ghoshal, S. (1998). Social capital, intellectual capital, and the organizational advantage. *Academy of management Review*, 23(2), 242-266.
- Van den Hooff, B., & Huysman, M. (2009). Managing knowledge sharing: Emergent and engineering approaches. *Information & Management*, 46(1), 1-8.
- Walter G. Tymon, Stephen A. Stumpf. (2003). Social capital in the success of knowledge workers. *Career Development International*, 8(1), 12-20. doi: 10.1108/13620430310459478
- Webb, C.(2008). Measuring social capital and knowledge networks. *Journal of Knowledge Management*, 12(5), 65-78. doi: 10.1108/13673270810902948
- Gilbert, K. L., Quinn, S. C., Goodman, R. M., Butler, J., & Wallace, J. (2013). A meta-analysis of social capital and health: a case for needed research. *Journal of health psychology*, 18(11), 1385-1399.
- Hoffman, J. J., Hoelscher, M. L., & Sherif, K. (2005). Social capital, knowledge management, and sustained superior performance. *Journal of knowledge management*, 9(3), 93-100. /doi.org/10.1108/13673270510602791
- Huang, J., Van den Brink, H. M., & Groot, W.(2009). A meta-analysis of the effect of education on social capital. *Economics of education review*, 28(4), 454-464.
- King, W., Marks, P. and McCoy, S. (2002). The most important issues in knowledge management, *Communications of the ACM*, 45(9), 93-7.
- Langerak, F., Verhoef, P. C., Verlegh, P. W., & Valck, K. D. (2004). Satisfaction and participation in virtual communities. *NA-Advances in Consumer Research*, 31, 56-57.
- Manning, P.(2010). Explaining and developing social capital for knowledge management

Meta-analysis of the relationship between Social Capital and Knowledge Management

Hajar Zarei

Assistant professor of Knowledge & Information science, Tonekabon branch, Islamic Azad University, Tonekabon, Iran. *hajar_zarei@toniau.ac.ir*

Abstract

Objective: The purpose of this research is to determine the relationship between social capital and knowledge management in Iran.

Methods: The present study is applied in a quantitative and survey method. The target community of research is the articles published in scientific publications and international and national conferences in Persian language. Articles that include methodologically, hypotheses and research questions, and the method of analyzing the assumptions of the criteria in the meta-analysis were chosen. So, 27 articles with the desired characteristics comprise the statistical population of the study. Data analysis is meta-analysis using CMA2 software to measure the effect size of the assumptions.

Results: Findings in the size of the effect of 15 hypotheses show that in the dimension of social capital, cognitive dimension is 0.644, communication dimension is 0.493, and structural dimension with 0.416, respectively, in knowledge management. In the dimension of knowledge management, knowledge acquisition with 0.287 is the least and the later cultural factor with 0.935 more with social capital and accepts most of the work. In total, the size of the effect of social capital on knowledge management is 0.645.

Conclusion: The results of this study indicate that all aspects of social capital affect knowledge management, the effect of each of the components of social capital on knowledge management, and the amount of social capital effect in each aspect of knowledge management is also different.

Key words: Social capital, Knowledge management, Meta-analysis.